

Kulturdepartementet

postmottak@kud.dep.no.

15. august 2014

”Gjennomgang av Norsk kulturråd”

Høringssvar fra Bildende Kunstneres Hjelpesfond

Vi viser til høringsbrev av 2. juni 2014 i anledning den fremlagte rapport fra utredningsgruppa for gjennomgang av Kulturrådet. Bildende Kunstneres Hjelpesfond (BKH) har ingen direkte interesser innenfor Kulturrådets forvaltningsfære, men forvalter den lovfestede kunstavgiften. Gjennom dette står BKH for tilbakeføring av ca. kr 25 millioner pr år i stipend- og andre typer tilskuddsmidler til det visuelle feltet. Innstilling til BKHs stipend gjøres av de samme stipendkomiteene som også innstiller til Statens kunstnerstipend, i en koordinert og samordnet behandlingsprosess. Rapportens kapittel om Statens kunstnerstipend er derfor av interesse for oss. BKH var ikke på listen over høringsinstanser i denne saken, men finner det på denne bakgrunn likevel ønskelig å sende et hørings svar.

Generelt

BKH ser positivt på at Kulturrådets virksomhet blir gjennomgått med tanke på stadig evaluering av forholdet mellom målsettinger, ressursutnyttelse og organisering. Kulturrådet har de senere år fått stadig fler og mer sammensatte oppgaver. Gjennomgangen er derfor viktig med tanke på å sikre at rådets virksomhet og ressurser stadig forvaltes til kunstens og kunstneres beste.

Statens kunstnerstipend; oppnevning av stipendkomiteer

BKH anser at individuell kunstfaglig vurdering samt likebehandling uavhengig av geografi, kjønn og kunstform/sjanger er sentrale prinsipper i en god og rettferdig stipendpolitikk. Vi legger også til grunn at komiteene som innstiller til kunstnerstipend bør være oppnevnt i et representativt og transparent system hvor hovedsaken er å sikre den nødvendige kunstfaglige bredde og samlede kompetanse til vurdering av hver enkelt søknad. Dette er for en stor del i tråd med den grunnleggende holdning som kommer til uttrykk i rapporten.

BKH deler imidlertid ikke utredningsgruppas vurdering av dagens ordning for oppnevning av stipendkomiteer for Statens kunstnerstipend, og vi mener det er svakheter ved flere av premisene som legges til grunn for endringsforslaget på dette området. Forslaget framstår derfor som svakt begrunnet.

BKH opplever at kunstnerorganisasjonene på det visuelle feltet tilbyr et velfungerende, ryddig og fleksibelt system for oppnevning av stipendkomiteer, som ivaretar de sentrale prinsippene om maktspredning, transparens og representativitet mht kjønn, geografi og sjanger. Hensynet til uorganiserte kunstneres behov, og fleksibilitet med hensyn til nye kunstformer opplever vi også er godt ivare tatt. Rulleringsprinsippet sikrer dessuten hyppig utskifting, slik at risiko for sementering av skjevheter minimeres. Oppnevning av stipendkomiteer skjer i dag på disse organisasjonenes årsmøter, som representerer den altoverveiende del av søkermassen og

hvor alle medlemmer har forslags- og stemmerett. Dette sikrer representativitet ved at prosessen er åpen og grunnleggende demokratisk.

Tilsvarende grad av transparens, representativitet, bred forslagsrett og fagfellevurdering kan synes utfordrende å forene med at Kulturrådet alene skal oppnevne alle komiteene. Rapporten legger opp til en oppnevningssløsning som knytter komiteene tettere til samme organ som bevilger midlene til ordningen. Selv om "armlengden" til organisasjonene kanskje kan sies å øke, blir forbindelsen mellom stat og stipendkomité åpenbart tettere, og makten i oppnevningprosessen konsentreres til et lite antall personer i ett enkelt organ, som i tillegg forvalter en rekke andre overordnede beslutninger på tilskuddsfeltet. Implikasjonene av dette, og avveining mot andre hensyn, belyses ikke i tilstrekkelig grad i rapporten.

Praktiske konsekvenser for stipendbehandlingen

Organisasjonenes stipendkomiteer på det visuelle feltet (som er det klart største målt i antall kunstnere som berøres) innstiller i dag ikke bare kandidater til Statens kunstnerstipend, men samtidig til en rekke andre stipend fra blant annet BKH, Billedkunstnernes Vederlagsfond og flere. Dagens ordning er slik sett også kostnadseffektiv, ubyråkratisk og transparent. Den sikrer mulighet til samordning og koordinert innstilling ved at komiteen på innstillingstidspunktet har oversikt over alle søknader og tilgjengelige stipend. Dette er viktig også i et likebehandlingsperspektiv.

Dersom innstillingsarbeidet for Statens stipend flyttes til komiteer underlagt Kulturrådet, vil det sannsynligvis måtte opprettes én eller flere separate løsninger for innstilling til de øvrige stipendene. Jo flere parallelle stipendbehandlinger jo mer byråkrati og økte utgifter, som i så fall vil måtte dekkes av tilskuddsmidler. Muligheten til å se stipendene i sammenheng og avgi koordinerte innstillinger, vil også gå tapt. Kunstnerne vil måtte forholde seg til et mer uoversiktlig system og flere søknadsinstanser som ikke er innbyrdes koordinert.

Konklusjon

BKH kan ikke se at forslaget om at Kulturrådet skal oppnevne stipendkomiteer til Statens kunstnerstipend, vil ivareta departementets uttalte målsettinger på en bedre måte enn dagens ordning. Rapportens anbefaling på dette punktet er derfor, slik vi ser det, ikke en endring til kunstneres beste.

På denne bakgrunn anbefaler BKH at dagens system for oppnevning av stipendkomiteer til Statens kunstnerstipend opprettholdes.

Med vennlig hilsen

BILDENDE KUNSTNERES HJELPEFOND

Hege Imerslund

direktør